

- 25 Secundò, aliud esse, domum legare ad habitandum; & aliud, legare habitationem; & aliud, legare facultatem habitandi: nam primo casu, si domus fuerit legata ad habitandum, plena proprietas intelligitur legata, quòd si habitatio, hoc est, Jus habitandi, servitus, & jus habitandi censetur relictum, quod est proprium, ut in *dist. l. cum antiquitas*; & consequenter utroque casu iuri locandi locus erit indubitanter ex decisione illius legis: ceterum si commoditas aut facultas dumtaxat habitandi relicta fuerit, ea non potest alteri cedi, nec locari, quia in facto, non in jure consistit: sic resolvit, & omnia superiora comprobat Mantica *de conjecturis ultim. voluntat. lib. 9. tit. 4. n. 9. fol. 394.* & vide Gregorium Lopez in *l. 27. tit. 31. part. 3. glossa 1. ad medium.*
- 28 Tertio Franciscum Connam improbantem decisionem Justiniani in *dist. l. cum antiquitas*, C. de usufructu, vel nimia subtilitate, aut non levi temeritate arguendum: is enim *Commentariorum Juris civilis, lib. 4. cap. 5. n. 6. fol. 241.* adeò ausus est Justiniani decisionem notare, & argumentationibus quibusdam impugnare, ut non dubitaverit asserere, nullum esse vel medicoriter eruditum, qui non libenter ab illa constitutione recedat: inferens deinde, quòd si hodie apud nos legaretur alicui, alicujus domus habitatio, non concessuros Judices ut aliis eam locaret, quod tamen in hisce Regnis observari non posset, dato, quòd in puncto juris vera esset Connani opinio. Quod nunc non firmo, id potiùs consultò prætermittere volui, propterea quod *l. 27. tit. 31. part. 3.* expressim confirmat decis. *dicta l. cum antiquitas, ibi: E puede morar en ella esta quien otorgaron la morada con la compania que taviere, ea um si la quisiere arrendar, o alogar puelo facer.* Et vide infra, cap. 73. ex n. 21. ubi de intellectu, & materia *d. l. cum antiquitas.*
- 30 Quarto, singularem esse decisionem *dict. l. Regia*, quatenus statuitur ibi, debere eum, cui habitatio relicta est, de habitando & fruendo arbitrio boni viri cautionem interponere, quod in usuario probatur in *l. huic, vers. sed & susus*, & in *l. penultima, ff. usufructuarius quemadmodum caveat*, Azo in *Summa, C. de usufructu, in fine*, Pinellus *2. part. l. 1. C. de bonis maternis, n. 75. in princ.* & eo non relato, Ricciardus in *rubrica, Instit. de usufructu, n. 134, in fine*, & in habitatione, & operis fervorum probavit Imola in *cap. ult. n. 29. de pigrioribus.*
- 31 Quintò tandem & ultimò, habitationem morte ejus, cui conceditur, finire, non tamen capitis diminutione, vel per non usum, quia magis in facto, quàm in jure consistit, *l. si habitatio, 10. ff. de usu & habitatione, l. habitatio, C. de usufructu* Hotmannus, & Pichardus, in *§. ult. Instit. de usu & habitatione.* Ricciardus ad *rubricam, Instit. de usufructu, n. 135. vers. 1.* quia usufructus, & ultra eos Cujacius in *paratiela, ad titulum, ff. de usu & habitatione, in fine, fol. mibi, 45.* ubi aliam rationem assignat, & confirmatur *dict. l. Regia 26. tit. 31. part. 3.* dicitur enim in fine: *E non puede ome perder el derecho por su muerte, o quitandola sin premia en su vida.*

CAPUT XXIX.

Fructus tantùm, an jus ipsum usufructus, quando relictum præsumatur, sive fructus tantùm fundi, vel fructum, vel annuos fructus, aut redditus quis legaverit? ubi hæc materia accuratè, sed breviter, & distinctè magis, quàm adhuc tractatur: nonnulli casus distinguuntur, & *l. si quis ita, 24. l. defuncta, 65. §. Sempronio, ff. de usufructu, l. patrimonii, 22. l. fundi Trebatiani, 37. & l. cum ita, 41. ff. de usufructu legato* explicantur.

SUMMARIUM.

- 1 Authores referuntur, qui materiam hujus Capitis elegantius tractarunt.
- 2 Borgnum Cavalcanum nec absolute, nec distinctè, nec etiam integrè materiam hanc tractasse.
- 3 Jacobum Menochium hac de re plena & distincta manu scribere, & nonnullos casus distinctè & verè distinguere.
- 4 Petrum Augustinum Morlam confusè loquutum in hac materia.
- 5 Usufructum fundi, vel fructum fundi, aut fructus fundi, quis legaverit, nihil interesse; ista enim similia sunt, & ejusdem nature legata, & in omnibus usufructus fundi legatus dicitur.
- 6 Usufructum legatum censeri, neque plura, sed unum legatum esse, cum fructus fundi in annos singulos relinquuntur, sicuti cum annui fructus legantur: nova Connani consideratio, quæ novè etiam per Authorem probatur.
- 7 Legatum in annos singulos relictum, simile usufructus legato esse in eo, quòd utrumque legatum finitur morte legatarii, in aliis plerisque est dissimile.
- 8 Usufructus finitur capitis diminutione (quacunque secundum jus vetus, quod obtinuit ante Justinianum) usufructuarii, quia ipse usufructus juris est; qui autem minuitur capite, ea perdit, quæ sunt juris.
- 9 At legatum in annos singulos non finitur capitis diminutione legatarii: quia hoc legatum quotannis renovatur, & magis in facto, & in nuda ejus rei, quæ quot annis relicta est, perceptione, quàm in jure consistit.
- 10 Eius anni, quo fructuarius vità decessit, fructus, qui nondum percepti fuerint, etiamsi maturi sint, ad heredem ejus non pertinent, & ejus anni, quo vità decessit is, cui legatum est in annos singulos, integrum legatum ad heredem ejus pertinet.
- 11 Usufructus repeti potest, ut postquam finitus est capitis diminutione, restituetur.
- 12 Legatum autem in singulos annos frustra hoc modo repletur, quia multiplex est legatum, quod renovatur quotannis.
- 13 Inter usufructus legatum, & legatum in singulos annos relictum, tres aliæ differentie, remissivè.
- 14 Fructus fundi, cum in annos singulos relinquuntur, mortuo legatario, etiam maturis fructibus, legatum extinguitur, neque de fructibus quicquam ad heredem ejus transmittitur; quod secus esset in legato relicto in singulos annos ex ratione hic assignata, & vide supra, num. 6.
- 15 Usufructus fundi, vel fructus fundi, aut fructus annui fundi relinquuntur, nihil interesse, ut dictum fuit supra num. 5. interesse tamen, an verbis directis & ad legatarium relatis; an verbis precariis & ad heredem directis fructus fundi, vel fructum, vel annuos fructus fundi quis legaverit.
- 16 Nam cum verba ad legatarium diriguntur, sive simpliciter proferuntur, usufructus legatus censetur, tametsi fructus tantùm, aut fructus annui legati sint.
- 17 Sed cum verba præcaria sunt, & ad heredem relata, ita ut legatarius à manu heredis accipiat, non usufructus, sed annuum legatum relictum præsumitur.
- 18 Usufructus, vel fructus, aut annui fructus relicti sint, quid intersit, ubi octo effectus adducuntur, remissivè.
- 19 Usufructus relictus præsumitur, quando verba dubia fuerint, ut quia non diriguntur ad legatarium, nec ad heredem, & testator legavit fructus fundi simpliciter, ut si dicit: *Lego fructus fundi.*
- 20 Vel si legavit Titio fructus, qui percipiuntur, & percipi possint ex fundo.
- 21 Aut legando fructus fundi Sempronio, dixit, quòd liberè uti frui illi posset, vel quòd illis essent in sua libera potestate.

- 22 Usufructus quandoque exponitur pro fructibus, ut actus potiùs valeat, quàm pereat, & num. seq. in fine.
- 23 Interpretatio talis fieri debet, ut actus potiùs valeat, quàm pereat, idque multis probatum, & exornatum remissivè.
- 24 Usufructus quemadmodum partis fundi constitui potest, ita & partis fructuum, & consequenter fructibus fundi pro parte relictis, legatus usufructus censetur, intelligendo prout supra declaratum est ex num. 15.
- 25 L. defuncta, §. Sempronio, ff. de usufructu, explicatur, & arguta, veraque Francisci Connani interpretatio recipitur.
- 26 Idem dicendum esse de relictis, quòd de fructibus numeris præcedentibus dictum est, ex generali Menochii traditione in hac materia, quàm novè & verè dubiam reddit Auther.
- 27 Fructuum legatum cum legato usufructus convenire, quandoq; etiam, cum usufructus legatum non dicitur.
- 28 Heres pro fructibus legatis an possit pecuniam solvere, & fundum vendere? ubi Francisci Connani resolutio probatur.

Pro accurata, & distincta hujus Capitis explicatione, constituere primùm necessarium duxi, ultra ordinarios in iuribus statim referendis, de hac materia originaliter, & attentè, sequentes Authores prælegendos fore, Bartolum omnino in *l. fundi Trebatiani, ff. de usufructu legato*, Alexandrum in *conf. 214. à princ. lib. 6. Pinellum 2. parte, leg. 1. C. de bonis maternis, n. 11. 12. & 13. Cephalum in conf. 20. circa finem lib. 1. Petrum Gregorium in *synagmate juris, lib. 4. cap. 3. n. 3. & 5. Rebuffum in l. rectè dicimus, in princ. ff. de verborum significatione*. Petrum Costalium *adversariorum juris, part. 2. ad l. si quis ita, ff. de usufructu*, per totam. Borgnum Cavalcanum, qui nec absolute, nec distinctè, nec etiam integrè, materiam hanc tractavit, de usufructu mulieri relicto, n. 141. per totum, fol. 334. & 335. Joannem Corrasium *Miscellam. lib. 5. cap. 8. n. 6.* Jacobum Menochium, qui hac de re, plena, & distincta manu, scribit, & nonnullos casus rectè distinguit *lib. 4. præsumptione 136. per totam, & in conf. 330. n. 6. & n. 8. & quatuor seq. lib. 4.* Franciscum Connam eleganter & subtiliter loquentem *Commentariorum Juris civilis, lib. 4. cap. 3. n. 4. & 5. folio mibi, 233.* & novissimè nullum ex his refert, & confusè loquitur in hac materia Petrus Augustinus Morla Emporii, *1. parte, tit. 6. de servitutibus, n. 80.* Antonius Pichardus in *princ. Instit. de usufructu, n. 21. & 22.* Emanuel Mendez de Castro *de annoniis civilibus, in princ. n. 53. & 54. fol. 41. & 42.* His non nonnulla adjiciemus, & rem perfectius explicabimus.*

Secundò & principaliter constituendum est, nihil interesse, usufructum fundi, vel fructum fundi, aut fructus fundi, quis legaverit: ista enim similia sunt, & ejusdem nature legata, & consequenter ut sit usufructus, non exigitur necessariò, ut relinquatur, vel donetur per verbum *Usufructus*, sed sufficit relinquere, vel dari fructus fundi ad vitam, vel in singulos annos: in quo conveniunt Ulpianus, & Jurecontultus Javolentus: ille enim in *l. si quis ita, 24. ff. de usufructu*, sic scribit: *Si quis ita legavit: fructus annuos fundi Corneliani Cajo Mævio do, lego, perinde accipi debet hic sermo, ac si usufructus fundi legatus esset.* Hic verò in *l. cum ita, 41. ff. de usufructu legato*, sic dicit: *Cum ita legatum esset: fructus annuos fundi Corneliani Publico Mævio do, lego; perinde putat accipiendum esse Labeo, ac si usufructus fundi similiter esset legatus, quia hæc mens testatoris fuisse videatur.* His etiam accedit textus singularis ad propositum in *l. per servum, 14. §. 1. ff. de usu & habitatione*: dicitur enim ibi, *ut capite præcedenti latius vidimus: Usufructus, an fructus legatus, nihil interest: nam fructus & usus inest; & fructus quidem sine usu esse non potest, &c.* Ex

quibus iuribus post Glossam, Bartolum, & Castrensem, sic resolvit, & Felinum, Cæpolam, & alio contra tenentes meritò improbat Pinellus *2. parte dicta legis 1. C. de bonis maternis, n. 11. & 12.* & ultra eum idem expressim, & eruditè tradit Mantica *lib. 9. tit. 5. n. 1. fol. 394.* Franciscus Connam *commentariorum Juris civilis lib. 4. dicto cap. 3. n. 4. in vers.* Hoc enim receptum est, qui in versiculo, *Quid autem*, & novè & verè atque subtiliter extendit textum in *dicta l. cum ita legato, 41. ff. de usufructu legato*, ut non solum procedat, cum annui fructus legantur, in quibus terminis loquitur Javolentus ibi, ut constat ex verbis supra relatis, sed etiam, cum fructus fundi in annos singulos relinquuntur hoc modo: *Fundi mei fructus in annos singulos lego; utroque enim casu, usufructum deberi, legatumque censeri rectè putat, neque plura, sed unum esse legatum: quòd est notandum, & non sine maximo effectu.* Scimus enim legatum in annos singulos relictum, simile usufructus legato esse in eo, quòd utrumque legatum finitur morte legatarii; in aliis plerisque est dissimile, *l. in singulos, 8. ff. de annuis legatis, l. Firmio, ff. quando dies legati cedat, l. patrimonii, ff. de usufructu legato, l. penales, §. 1. ff. ad legem Falcidiam.* Ac primum in eo, quòd usufructus finitur capitis diminutione (quacunque, secundum jus vetus, quod obtinuit ante Justinianum) usufructuarii, quia personæ relinquatur usufructus, quam personam immutat capitis diminutio, & ipse usufructus juris est, qui autem minuitur capite, ea perdit, quæ sunt juris: at legatum in annos singulos, non finitur capitis diminutione legatarii, quia hoc legatum quot annis renovatur, & magis consistit in facto quàm in jure, ut ait *l. penultima, ff. de capitis diminutione*, & in nuda ejus rei, quæ quot annis relicta est, perceptione consistit, nimirum si capitis diminutione non tollatur. Quod eleganter advertunt Jacobus Cujacius *recitationum solemniium, in libros Digestorum, ad dictam l. in singulos, 8. ff. de annuis legatis, in principio.* Franciscus Connam *dicto cap. 3. sub n. 4. & in versiculo, Et de eo intelligitur quod scribit Cajus.*

Secundò differunt in eo, quòd ejus anni, quo fructuarius vità decessit, fructus, qui nondum percepti fuerint, etiamsi maturi sint, ad heredem ejus non pertinent; at ejus anni, quo vità decessit is, cui legatum est in annos singulos, integrum legatum ad heredem ejus pertinet, ut scribit Cajus in *dicta l. in singulos*. Ex quo tertia, & alia differentia colligitur, quòd usufructus repeti potest, ut postquam finitus est capitis diminutione, restituetur, *l. 3. ff. quibus modis usufructus amittatur, l. 3. §. si usufructus, ff. usufructuarius quemadmodum caveat, legato autem in singulos annos hoc modo frustra repetetur, quia multiplex est legatum, quod renovatur quot annis, ut rectè considerat Cujac. in *d. l. in singulos*, ubi adducit tres alias differentias inter usufructus legatum, & legatum in singulos annos relictum, ut ibi vide-ri poterit. Ad rem igitur deveniendo, ex superiori doctrina, quòd eo casu, quo fructus fundi in annos singulos relinquuntur, usufructus debeatur, & unum legatum sit insert Connam *dicto cap. 3. n. 4. versiculo, quid autem*, quòd, mortuo legatario, etiam maturis fructibus, legatum extinguitur, neque de fructibus quicquam ad heredem ejus transmittitur; quod secus esset in legato in annos singulos relicto, ut supra vidimus.*

Tertio, & principaliter constituendum est, nihil interesse, ut dictum fuit supra n. 5. usufructus fundi, vel fructus fundi, aut fructus annui fundi relinquuntur: interesse tamen, an verbis directis, & ad legatarium relatis, an verbis precariis, & ad heredem directis fructus fundi, vel fructum, vel annuos fructus fundi quis legaverit: Nam cum verba ad legatarium diriguntur, ut in terminis *dict. l. si quis ita, 24. ff. de usufructu, & dict. l. cum ita, 41. ff. de usufructu legato*, sive simpliciter proferuntur, ut in exemplis adductis per Menochium *l. 4. dicta præsumptione 136. per totam*, usufructus legatus censetur, tametsi fructus annui legati sint, ex dictis iuribus, & communi

Doctorem resolutione, de qua statim habetur mentio: sed cum verba precaria sunt, & ad heredem relata; ita ut legatarius a manu hæredis accipiat; non usufructus, sed annuum legatum relictum præsumitur, l. fundi Trebatiani, l. patrimonii, ff. de usufructu legato: ita docuerunt glossæ utrobique, Bartolus, in dicta l. Trebatiani, n. 1. Bald. in dict. l. si qui ita, 24. ubi latius Petrus Costalius ff. de usufructu, Alexander in cons. 214. n. 1. lib. 6. Pinellus 2. part. l. 1. C. de bonis maternis, n. 12. Franciscus Connanus lib. 4. dicto cap. 3. n. 4. in vers. refert ergo verba directis, Corrasius lib. 5. Miscellan. cap. 8. n. 6. Cavalcanus de usufructu mulieri relicto, n. 141. fol. 334. Petrus Gregorius in Syntag. juris, lib. 4. cap. 3. n. 5. Menochius lib. 4. dicta præsumptione 136. n. 2. § 3. & nullo ex his relato, novissime Petrus Augustinus Morla Emporii, 1. part. tit. 6. ff. de servitutibus, n. 80. Emmanuel Mendez fuisse Castro de amonibus civilibus, in princ. n. 53. § 4. folio mibi 42. § 43. ubi ex n. 57. cum octo seqq. hujus distinctionis usufructus, vel fructus, aut annui fructus relictus sint, & quid intersit, effectus septem adducit: alius autem colligitur ex dictis supra n. 14. Usufructus autem relictus præsumetur, quando verba fuerint dubia, ut non diriguntur ad legatarium, nec ad heredem, & testator legavit fructus fundi simpliciter, ut si dicit: Lego fructus fundi; vel si legavit Titio fructus, qui percipiantur, & percipi possint ex fundo, aut legato fructus fundi Sempronio, dixit, quod illi essent in sua libera potestate: in quo amplius non insisto, propterea quod in his tribus casibus sic tenet, & ratione, atque auctoritate fundat Menochius lib. 4. dict. præsumptione 136. n. 4. 7. 8. § 9.

22. Contrà tamen, & aliquando contingit, quod usufructus legatur, & interpretatione admittitur, fructus tantum legatos dicimus, & usufructus ipse exponitur pro fructibus, ut actus potius valeat, quam pereat; ut in exemplo adducto per Cravetam, quem nullus in hac materia refert, in cons. 226. col. 2. n. 7. § seqq. ubi de interpretatione faciendâ pro validitate actus, etiam in materia odiosa & stricta, multa dicit: & in consil. 139. n. 2. § in cons. 52. § in cons. 284. & ad idem congerunt multa Alciatus regula 3. præsumptione 34. Rodericus Juarez in l. quoniam in prioribus, C. de inofficioso testamento quest. 9. versic. Impugnant § 3. Cephalus in cons. 51. n. 39. § in cons. 146. n. 25. lib. 1. Petrus de Peralta in l. Mævius, à n. 2. usque ad n. 9. ff. de legat. 2. fol. 107. Simon de Præcis de interpretatione ult. voluntatum, lib. 2. interpretatione 2. solutione 5. per totam, fol. mibi 213. Decianus in cons. 7. n. 103. vol. 1. Achilles Pedrocha in cons. 6. n. 90. § seqq. § in cons. 8. n. 41. § in cons. 16. n. 146. § in cons. 17. n. 96. Fulvius Pacianus Mutinensis tractatu, de probationibus, lib. 2. capite 17. n. 16. & aliud exemplum tradit Paulus de Montepico in l. Titia cum testamento, §. Titia cum nuberet, de legatis 2. n. 83. ubi concludit, non esse usufructum legatum ex verisimili mente testantis, & verbum Usufructus pro fructibus accipi debere.

24. Quartò constituendum est, quod quemadmodum partis fundi usufructus constitui potest; ita & partis fructuum, & consequenter fructibus fundi pro parte relictis, legatus usufructus censetur, intelligendo, prout supra declaratum est ex n. 15. Id quod contra nonnullos rectè tuetur & jure comprobatur Pinellus dicta 2. part. l. 1. C. de bonis maternis, n. 13. & ultra eum, idem eruditè & securè tradit Connanus lib. 4. dict. c. 3. n. 4. in princ. fol. 233. dicens in fructu & usum inesse, ut certum est, & tantumdem fructus, quantum Usufructus nomine contineri. Idcirco similia legata esse: Usufructum fundi, vel fructum fundi, aut fructus fundi do, lego: similia item; lego partem usufructus fundi, vel usufructum mediæ partis fundi, aut partem fructuum.

25. Nec urget in contrarium textus in l. defuncta, 65. §.

Sempronio, ff. de usufructu, quatenus Sævola Jureconsultus sic scribit: Sempronio do, lego ex relictis fructuum oleris, & porrinæ, que habeo in agro Ferrariorum, partem sextam: Queritur, an his verbis usufructus legatus videatur? Respondi, non usufructum, sed ex eo, quod relictum esset, partem legatam. Item questum est, si usufructus non esset, an quotannis partem sextam redactionem legaverit? Respondi, quotannis videri relictum, nisi contrarium specialiter ab hærede probetur. Vera enim ejus legis ratio non consistit in eo, quod fructus omnes legati non fuissent, sed pars quedam eorum, ut malè existimarunt Accursius, & Albericus, quos rectè improbant Pinellus, & Connanus ubi supra, sed ut argutè & verè ostendit Connanus, quoniam, certa eorum species fuit designata; testator enim non fundi, aut sextæ ejus partis fructum, sed oleris & porrinæ partem legavit: unde apertè deducitur, nullam servitutem in fundo fuisse constitutam, sed oleris & porrinæ partem sextam colligendi, sibi que habendi jus legatum esse, quod multum distat a jure usufructus, qui non certi generis fructus, sed quoscunque proventus, & fructus omnes complectitur, & quicquid, quomodocunque ex re fructuaria nascitur, sive percipi potest, l. item si fundi, l. usufructu legato, ff. de usufructu, ut cum judicio advertit Connanus ubi supra: & ita tenendum est; magis enim concludit quàm id, quod ad propositum adnotavit Pinellus dicto n. 13. quamvis in ea specie in dubio usufructum non cenferi relictum rectè probaverit, & antea tenuit Bartolus in dict. l. fundi Trebatiani, n. 2. vers. Secundo casu. Et cum aliis probat Menochius lib. 4. dicta præsumptione 136. n. 5. § 6.

Quintò constituendum est, idem dicendum esse de rebus redditibus, quod de fructibus n. præcedent. dictum est: cum fructus, & redditus æquiparentur, l. qui fructus, ff. de usufructu legato, per quem textum licet in terminis, ex omnibus, quos viderim, advertit in hac materia solus Menoch. dict. præsumptione 136. n. 9. nec alius Scribentium ad hoc attendit, quod mihi dubium videbatur, primùm ex decisione textus, in l. fundi Trebatiani, ff. de usufructu legato, ubi fundi Trebatiani redditus uxori legati sunt, & hæredi permittitur id, quod, si usufructus, vel fructus relictus esset, nullo modo permitteretur, ut certum est, & scribit Connanus ubi infra. Secundo per textum in l. patrimonii, 22. ff. de usufructu legato, ubi patrimonii redditus uxori relictus legatum non esse affirmat Gloss. verbo, in annos, que communiter approbati solet. Tertio, quoniam est Fructus, & Reditus nomina ut plurimum eadem significatione appellantur, tamen Reditus vocabulum proprium est in eo agro, qui nullo locatus est; Fructus autem in eo, qui naturalibus emolumentis insitit, ut ad interpretationem dict. legis fundi Trebatiani. In alio tamen proposito advertit Connanus lib. 4. dict. cap. 3. n. 5. ante finem, fol. 234. nec potest negari differentia inter fructus, & redditus fructibus, ut in nostra materia agnoscit Pinellus, (nec illius mentionem facit Menochius dict. n. 9.) dict. 2. part. l. 1. n. 13. & nonnullas differentias tradit Gloss. & Doctores in cap. generali, de Electione, in 6. Tiraquellus de retractu lignagier, §. 1. glossa 6. in princ. Ex quibus dubia redditur generalis Menochii traditio; idcirco ubi testator redditus legando amplius non expresserit, nec ex verbis ejus, utrum de ipso usufructu senserit, colligi possit; non ita facile hoc legatum fructus, vel usufructus legato comparari poterit.

Sextò & ultimò constituendum est, fructuum legatum, cum legato usufructus convenire quandoque, etiam cum usufructus legatum non dicitur; & nonnullas convenientias adduxit Menochius lib. 4. dicta præsumptione 136. in fine, § in cons. 694. lib. 7. An autem in ea specie hæres pro fructibus legatis possit pecuniam solvere, & fundum vendere, videtur decidere Jureconsultus in dict. l. fundi Trebatiani, ff. de usufructu legato, atque optimè & verè resolvit Franciscus Connanus, videndus lib. 4. dict. cap. 3. n. 5.

CAPUT XXX.

Proprietas rei, non autem usufructus solus, quando legata præsumatur, est usufructus mentio fiat? item usufructus solus, & non proprietas, quibus conjecturis legatus præsumatur? ubi hæc materia accuratè, & distinctè tractatur: l. libertis, 4. ff. de alimentis legat. l. si habitatio. 10. §. 1. ff. de usu, & habitatione, l. ult. ff. de usufructu earum rerum. cum nonnullis aliis illis similibus, l. denique 8. §. inter dum ff. de peculio legato, & l. Proculus, ff. de usufructu, explicatur: Baldi, & Comenlis traditiones ibi dilucidè enucleantur; & nonnulla novè, & verè adnotantur ad propositum per Authorem: demùm discutitur, utrum legata odiosa sint, vel favorabilia; strictè, an latè interpretari debeant, & l. in testamentis, ff. de regulis juris, an respectu legatorum etiam procedat?

SUMMARIUM.

1. Interdum ex voluntate defuncti, & habita scilicet voluntatis potius ratione quàm verborum, sub nomine Usufructus, plenam proprietatem legatam videri.
2. Interdum etiam in hac materia Usufructus, à verbis testatoris expressis recedimus propter rationem juris.
3. Quamplures casus esse, in quibus tamen usufructus mentio fiat, proprietatem etiam rei legata præsumitur, non solum usufructus.
4. Testator legans fundum ad usum & usufructum, vel ad utendum & fruendum, vel ad alimenta, aut alio simili modo proprietatem ipsam legare præsumitur.
5. Idcirco hujusmodi legatum perpetuum esse dicitur, & transmissibile ad hæredes, cum proprietatem ipsa relictâ censetur.
6. Proceditque, etiam si in eadem dispositione, ex præcedentibus & subsequenibus appareat, solum usum, seu usufructum aliarum rerum legatario fuisse relictum, prout latius explicatur, remissivè.
7. Quamvis ex eo quandoque soleat in contrarium conjecturari sumi, ut usufructus solus censetur relictus.
8. Legatum certa quantitatis pecuniaræ ad alimenta, alicui factum, proprietatem quantitatis relictæ continere, si adjectum non fuerit, ut mortis tempore pecunias restituat legatarius.
9. Fundo in gaudium alicui legato, non solum usufructum, sed etiam proprietatem legatam videri, ubi Floriani distinctio in hac questione, novè consuetatur per Authorem.
10. Domus ad habitandum si legata fuerit, plena proprietatem legata videtur.
11. Legatum factum alicui pro suis necessitatibus, ex quo certum est, debetur, etiam si necessitates non subsint.
12. Quæ superius dicta sunt, ita demum procedere, nisi ex aliis verbis vel conjecturis appareat, testatorem voluisse solum usufructum relinquere.
13. Ut si dictum fuerit, Ad usum, seu usufructum, seu, ad utendum, & fruendum tempore vitæ suæ, vel Donec legatarius vixerit.
14. Fundo legato ad usum & usufructum, vel ad utendum & fruendum, vel ad alimenta, aut alio simili modo, quare proprietatem legata præsumatur?
15. Causa, que respicit favorem legatarii, non restringit legatum.
16. Probat traditio Bartoli in l. donationes, §. species ff. de donationibus, inspicere debere verba testatoris ad cognoscendum, utrum dispo. Joan. del Castillo Quotid. Controv. Juris. Tom. 1.

17. Joannis Baptistæ Laderchii Imolensis, cons. 32. lib. 1. singulare esse in materia & distinctione l. libertis, 4. ff. de alimentis & cibariis legatis.
18. Ad textum in dicta l. libertis, 4. nonnulli casus distinguuntur.
19. L. si habitatio, 10. §. 1. ff. de usu & habitatione, explicatur.
20. Proprietatem ei legatam videri, cui legatus est usufructus, addito onere fideicommissi, ubi explicatur. l. ultima, ff. de usufructu earum rerum.
21. L. filios, 39. ff. de usufructu legato, & l. species, 15. ff. de auro & argento legato, vera ratio redditur.
22. Legem generali capite, 32. ff. de usufructu legato, optimè explicatam per Cujacium.
23. Proprietas legata videtur, si is, cui legatur usufructus, rogatus sit post mortem rem alteri restituere cum Romano & Alciato contra Menochium & alios, adversus quos fortiter inducitur ratio textus in dict. l. ult. ff. de usufructu earum rerum.
24. L. denique, 8. §. interdum, ff. de peculio legato, pro his, quæ superius dicta sunt, ponderatur, & quamplures ejus legis interpretationes adducuntur remissivè.
25. Usufructum domus, si testator alicui legaverit, adjecto onere, seu modo, ne domus ipsa alicui tollatur, domus proprietatem censetur relictâ; non solum usufructus, ex decisione l. Proculus, 19. ff. de usufructu.
26. De cuius ratione agitur hoc n. n. § seqq. & communis ratio improbat.
27. Jacobus Cujacius novè expenditur per Authorem in hac materia, & ejusdem ratio probatur.
28. Defenditur communis & recepta traditio l. Proculus, ff. de usufructu, contra Pinellum, & ejusdem rationibus respondetur.
29. Doctor Spino novè & merito notatus per Authorem, quod dixerit se ultra omnes Scribentes novum intellectum adducere ad textum, in d. l. Proculus, quem tamen ab aliis transcripsit.
30. Perri Ricciardi lapsus triplex in hac materia, novissime detectus per Authorem.
31. Usufructum prædii si testator relinquat, adjectâ conditione, seu onere, ne alienari illud possit, proprietatem ipsam reliquisse præsumitur ex sententia Baldi probata ab infinitis, qui hoc numero præcitantur.
32. Et eorum præcipua ratio adducitur.
33. Ad illamque concludenter respondetur, & Romani Doctrina in hac materia rectitur.
34. Legis prohibitioni accedere potest prohibitio testatoris, nec aliquid novum operari.
35. Prohibitio alienationis in specie propofita supra, intelligi debet potius superflua, quàm quod inancat legatum proprietatis contra voluntatem testatoris.
36. Nec proprietatis legatum inducit ex sententia aliorum contra Baldum, que probatur per Authorem, & n. seqq. quamplurimis comprobatur.
37. Regula non aliter, ff. de legatis 3. nonnullis exornatur remissivè.
38. In dubio interpretatio illa sumi debet per quam favoreatur potius hæredi, quàm legatario: & per quam minus gravetur hæres, quàm sit possibile.
39. In legatis stricta sit interpretatio, & in favorem hæredis, cum proprietatem verborum ita suadet.
40. Pro hærede contra legatarium in dubio interpretatio sumenda est in testamentis, quia hæres videtur prædilectus legatario, & ob id quoque dubio præferendus est.
41. Legata utrum odiosa sint, vel favorabilia, & consequenter utrum strictè, an latè accipi debeant.
42. Regula l. in testamentis, ff. de regulis juris (Quod in testamentis testatorum voluntates plenius interpretentur).